

Fremsat den xx. yyyy 2006 af fødevareministeren (Hans Chr. Schmidt)

UDKAST

Forslag

til

Lov om biavl¹⁾

§ 1. Loven finder anvendelse på ethvert hold af bier.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte særlige regler om hold af bier, der indgår i forsknings- eller forsøgsprojekter.

§ 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler eller træffe bestemmelser med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan endvidere fastsætte de regler og iværksætte de foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan fastsætte regler eller træffe bestemmelser om fravigelse af reglerne i ovennævnte retsakter, i det omfang disse indeholder adgang hertil.

§ 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan nedsætte et udvalg til at rådgive ministeren i spørgsmål omfattet af loven.

§ 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan lade et antal biinspektører bistå sig med administration af loven og af regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om uddannelse og registrering af biinspektører.

Stk. 3. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om uddannelse og registrering af kyndige biavlere.

Bekæmpelse af skadegørere

§ 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om forebyggelse, begrænsning og bekæmpelse af skadegørere hos bier, herunder om

- 1) tilintetgørelse af bifamilier og materiel, der er eller mistænkes for at være angrebet af visse skadegørere,
- 2) behandling af bifamilier og materiel, der er eller mistænkes for at være angrebet af visse skadegørere,
- 3) flytning af bifamilier og materiel, herunder forbud mod flytning, hvis der er risiko for spredning af visse skadegørere,
- 4) forbud mod anvendelse til biavlsmål af honning, voks, m.v. fra bifamilier, der er eller mistænkes for at være angrebet af visse skadegørere og
- 5) indberetning af angreb af skadegørere eller mistanke herom.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Det Europæiske Fællesskabs direktiv 92/65/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) og 92/118/EØF (EFT 1993, L 62, s. 49).

Stk. 2. Ministeren kan, som led i forebyggelse og bekæmpelse af skadegørere, fastsætte regler om registrering af biavlere, samt om indberetning af oplysninger om placering af bifamilier.

§ 6. Ved tilintetgørelse af bier, bifamilier og materiel efter regler fastsat i medfør af § 5, stk. 1, nr. 1, yder staten biavlere erstatning for tab som følge af tilintetgørelsen. Erstatningen nedsættes og kan efter omstændighederne bortfalde, hvis den pågældende forsætligt eller uagtsomt har medvirket til angrebet af skadegørere. Der ydes ikke erstatning for bifamilier, der er angrebet af de skadegørere, der er omfattet af regler fastsat i medfør af § 5, stk. 1, nr. 1.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om beregning af erstatning i henhold til stk. 1, og om udbetaling heraf.

Renavl, bevaringsforanstaltninger, m.v.

§ 7. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler med henblik på sikring af renavl af bier, herunder om betingelser for godkendelse af en parringsstation.

Stk. 2. Ministeren kan endvidere for områder, hvor der gennemføres renavl af bier eller forsøgsarbejde, fastsætte regler til sikring af dette arbejde.

§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om forbud mod hold af arter eller racer af bier, som kan volde skade på avlede bier, eller som af øvrige avlsmæssige grunde må anses for uønskede.

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om bevaring af bestemte arter eller racer af bier inden for et nærmere angivet område, herunder regler om

- 1) fjernelse eller tilintetgørelse af bifamilier af andre arter eller racer fra området og
- 2) forbud mod at flytte andre arter eller racer ind i området.

Stk. 2. Bevaringsforanstaltninger gennemført i medfør af stk. 1, begrænser ikke adgangen til erhvervsmæssig anvendelse af bier af arter eller racer, som det i øvrigt er tilladt at anvende inden for det pågældende område.

Stk. 3. Staten yder erstatning for tab, der påføres biavleren som følge af iværksættelse af bevaringsforanstaltninger i medfør af stk. 1.

Voldgiftsnævn for biforgiftningsskader

§ 10. Den, der ved spredning af giftmidler over planter forårsager forgiftningsskader på bier, er erstatningsansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregler over for biavlere, frøavlere eller andre, som måtte lide tab herefter.

§ 11. Tvister om erstatning efter § 10 kan indbringes for et voldgiftsnævn.

Stk. 2. Parterne kan, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten kan indbringes for domstolene, uden at voldgiftsnævnet har behandlet sagen.

Stk. 3. Voldgiftsnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 12. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om landets inddeling i voldgiftsnævnskredse og om udpegning af voldgiftsmænd.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler for behandling af sager i voldgiftsnævnet samt om vederlag til voldgiftsmænd og sagkyndige.

§ 13. I forbindelse med behandling af en forgiftningssag har voldgiftsnævnets medlemmer adgang til

- 1) dyrkningsarealer og

2) lokaler m.v., hvor der opbevares giftmidler.

Stk. 2. Voldgiftsnævnets medlemmer har endvidere til brug for vurdering af sagen, adgang til vederlagsfrit at udtage prøver af planter og kemikalier, samt til at kontrollere sprøjteudstyr, sprøjtejournaler m.v.

Administration af loven

§ 14. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af loven eller af regler fastsat i medfør af denne lov eller bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

Stk. 2. Hvis et påbud ikke efterkommes inden en nærmere fastsat frist, kan ministeren lade foranstaltningerne udføre for den ansvarliges regning.

Stk. 3. For foranstaltninger udført i medfør af stk. 2, samt for vedtagne bøder, jf. § 19, stk. 1, er der udpantningsret og adgang til lønindeholdelse efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 15. Henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om at klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med vedkommende minister henlægge sine beføjelser efter loven til en anden statslig myndighed eller institution. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

§ 16. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, har til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til bistader, bifamilier, bigårde og dertil hørende materiel samt alle lokaliteter, hvor der kan findes bier, registre, forretningsbøger, dokumenter m.v., der skal føres i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf, herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger til brug for kontrol og løsning af opgaver i henhold til loven, regler fastsat i medfør af loven eller bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

Stk. 2. Den, der er omfattet af reglerne i denne lov eller af regler fastsat i medfør af loven eller af bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov, skal efter anmodning fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrollens gennemførelse, samt vederlagsfrit yde ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden bistand ved kontrol, prøvetagning, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af oplysninger, som opbevares i elektronisk form.

Stk. 3. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan vederlagsfrit udtage prøver til undersøgelse.

§ 17. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om kontrol med overholdelsen af loven, de i medfør af loven fastsatte regler eller Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

Straffe- og ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 18. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder forbud eller undlader at efterkomme et påbud meddelt efter § 14,
- 2) undlader at afgive oplysninger efter § 16, stk. 2, eller
- 3) undlader at stille bistand til rådighed efter § 16, stk. 2.

Stk. 2. I regler, der er udstedt i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af reglerne. I reglerne kan der endvidere fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i regler fastsat af Det Europæiske Fællesskab om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 19. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelserne i retsplejeloven om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

§ 20. Loven træder i kraft den 1. oktober 2006.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 585 af 6. juli 1995, idet dog § 13, stk. 1, nr. 3, § 13, stk. 3, og § 15, stk. 2 og 3, for så vidt angår ud- og indførsel, forbliver i kraft.

Stk. 3. Regler fastsat i medfør af den i stk. 2 nævnte lov forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler fastsat i medfør af denne lov eller andre love. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

§ 21. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har besluttet at iværksætte et arbejde for at styrke den danske biavl. Der er tale om en flerstrengt indsats med fokus på

- en styrket erhvervspolitisk indsats
- en styrket natur og fritidsrelateret indsats
- en styrket og forenklet administrativ indsats

Biavlen i Danmark omfatter såvel erhvervsbiavlere, fritidsavlere som hobbyavlere. Brugere af bierne er udover de direkte brugere af honning og andre biprodukter også landmænd, gartnere, frugtavlere og andre brugere af parker, skove og det åbne land. Målgruppen for indsatsen omfatter derfor en bred og sammensat kreds, idet biavl og bibestøvningen understøtter erhvervsliv, naturliv og fritidsliv.

Den generelle indsats for at styrke området omfatter udover forslaget til en ny lov om biavl, afdækning af øvrige erhvervspolitiske muligheder for at styrke biavlen, samt afdækning af forskningsbehovet på området ved udarbejdelse af en vidensyntese.

I det indledende lovforberedende arbejde har der været afholdt to dialogmøder, hvortil biavlerforeningerne, landbruget, Danmarks Naturfredningsforening m.fl. har været inviteret. Ved møderne har man med udgangspunkt i den gældende lov identificeret de muligheder for forbedring, der gennem lovarbejdet vil kunne styrke, forenkles og modernisere rammerne for biavlen.

2. Lovforslagets hovedindhold

Med forslaget til lov om biavl videreføres i hovedtræk elementerne i den gældende lov, idet bestemmelserne forenkles og moderniseres.

Med lovforslaget bemyndiges ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at kunne nedsætte et udvalg, der har til opgave at rådgive ministeren i spørgsmål omfattet af loven. Derved skabes med loven rammer for en bredere rådgivning på området end hidtil. Det er bl.a. hensigten, at Fødevarestyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen og Landbrugsrådet skal være medlemmer af udvalget. Samtidig er det hensigten, at udvalget ikke kun skal beskæftige sig med spørgsmål af bisygdomsmæssig karakter, men også mere bredt med biavl, for eksempel i forbindelse med spørgsmål om bestøvningsaspekter, rekruttering til erhvervet, uddannelsesspørgsmål, levnedsmiddellovgivning, udmøntningen af honningprogrammet, biavlens lønsomhed generelt osv. Den præcise sammensætning af udvalget fastsættes gennem forretningsordenen for udvalget.

Fødevareministeren foreslås desuden bemyndiget til at kunne fastsætte regler om forebyggelse, begrænsning og bekæmpelse af skadegørere hos bier. Den gældende lov anvender kun betegnelsen sygdomme. Ordet ”sygdom” kan opfattes som alene omfattende skade forvoldt af mikroorganismer svampe, bakterier, vira, eventuelt også mider, mens f.eks. angreb af rovinsekter og parasitterende insekter ikke vil blive kaldt en sygdom. Der har imidlertid vist sig et behov for at tydeliggøre, at ikke kun sygdomme, men alle skadelige organismer hos bier og biers yngel, er omfattet af bestemmelserne om forebyggelse m.v. Det er derfor i forslaget til § 5 anført hvilke typer af regler, der kan fastsættes med henblik på at forbygge, begrænse eller bekæmpe skadegørere hos bier.

Fødevareministeren foreslås endvidere bemyndiget til at kunne lade et antal biinspektører bistå sig med administration af loven og af regler fastsat i medfør heraf. Bisygdomsinspektørernes virkefelt foreslås udvidet i takt med, at uddannelsen af inspektørerne optimeres, så det sikres, at inspektørerne løbende får kendskab til de regler, der gælder for udførelse af opgaver i staten.

3. Lovforslagets baggrund

Den samfundsmæssige nytte af biavlen er især knyttet til biernes store betydning for bestøvning af en lang række afgrøder og vilde planter. Samfundet drager gevinst af denne bestøvning. Denne bestøvningsgevinst er

i høj grad en økonomisk eksternalitet i forhold til biavl som erhverv, idet enkelte biavlere kun honoreres for en ganske ringe del af afgrødebestøvningen og slet ikke for bestøvningen af den vilde flora.

Der er således en samfundsmæssig interesse i at bibeholde en tilstrækkelig stor bestand af avlede bier, især honningbier, men også i mindre grad humlebier. Dette begrundes den offentlige interesse i at medvirke til forebyggelse og bekæmpelse af skadegørere hos bier.

Biavl i Danmark er bl.a. karakteriseret ved at blive udført af et meget stort antal avlere med relativt få stader. Denne driftsform resulterer i en ringe individuel økonomisk gevinst, og biavlerne kan næppe forventes at have tilstrækkelig kapacitet til at varetage kontrollen med skadegørere uden offentlig støtte. Det eksisterende system fungerer i et bredt samarbejde mellem de offentlige myndigheder, biavlerforeningerne samt det landsdækkende netværk af offentligt honorerede bisygdomsinspektører og frivillige kyndige biavlere. Aktiviteterne består bl.a. i kurser, uddannelse, sygdomsberedskab og sygdomsbekæmpelse. Det vurderes som en styrke, at biavl på denne vis er bredt forankret i lokalområderne.

I det lovforberedende arbejde har frivillighedsaspektet spillet en væsentlig rolle i vurderingen af behovene for en bred offentlig registrering, offentliggørelse etc. Hovedkonklusionerne har været, at der i højere grad er et behov for præcisering og synliggørelse af de forskellige snitflader, for eksempel mellem det offentlige myndighedsberedskabs rolle og det frivillige engagement, end der er behov for en bredere offentlig tilrettelæggelse af alle aktiviteter. Den store spredning i avlernes størrelse har understreget fordelene ved denne fremgangsmåde, hvilket også er blevet bekræftet gennem drøftelserne med biavlerorganisationerne. I stedet er der i lovforslaget skabt nogle overordnede rammer, med bemyndigelse til at gribe ind i særligt påkrævede situationer, herunder ved en behovsrelateret og konkret registrering af biavlere og placering af bifamilier. Her tænkes særligt på pludselige et pludseligt angreb af skadegørere eller forekomst af nye invasive arter i Danmark, som kan true bestanden af bier, enten i sig selv eller fx som følge af klimatiske ændringer.

3.1. Biavlens betydning

Biavl er i Danmark et frit erhverv og kan udøves af enhver, der ønsker det, uden at der stilles særlige krav til uddannelsesmæssig baggrund eller lignende.

Biavl i Danmark er bl.a. karakteriseret ved at blive udført af et meget stort antal avlere med relativt få stader. Det anslås, at der i dag er ca. 4.000 biavlere i Danmark med tilsammen ca. 150.000 bifamilier. Størstedelen er hobby-biavlere, der repræsenterer et bredt udsnit af befolkningen, ca. 700 er deltids-biavlere (momsregistrerede), mens ca. 100 er professionelle fuldtids-biavlere, der har størstedelen af indtægten fra biavl. Det anslås, at der er ca. 30 dronningeavlere, der producerer dronninger med henblik på salg.

Den væsentligste indtægt ved biavl er salg af honning. Der produceres i Danmark årligt ca. 2.500 tons honning til en anslået værdi af ca. 50 mio. kr. Erhvervsbiavl anslås til at stå for halvdelen af den samlede honningproduktion.

Biavlerne har endvidere i begrænset omfang mulighed for indtægter fra udstationering af bier til bestøvning, ligesom der er indtægtsmuligheder fra handel med udstyr og produkter i relation til biavl.

I tilknytning til biavl er der i Danmark enkelte småindustrier, som fremstiller materiel til biavl eller af-tager dens produkter.

I en udredning fra EU-kommissionens Udvalg for landbrug og udvikling af landdistrikter i 1994 (Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter (1994) KOM(94)0256-C4-0108/94, 13pp) blev det anslået, at honningbier varetager 90 pct. af insektbestøvningen for ca. 80.000 plantearter. Honningbiens relative betydning for bestøvning af den vilde flora er voksende i takt med, at antallet af vilde, bestøvende insekter i naturen bliver mindre.

I Danmark er insektbestøvning afgørende for udbyttet ved kløverfrøavl og frugt- og bæravl, men også for raps har insektbestøvningen en vis betydning. Især honningbier er effektive i denne bestøvning, men også vilde insekter bidrager.

Omfanget og værdien af honningbiens bestøvning af afgrøder og vilde planter er vanskeligt at estimere. EU-kommissionens Udvalg for landbrug og udvikling af landdistrikter anslog i ovennævnte udredning, at værdien af honningbiens afgrødebestøvning i EU gennemsnitligt er 30-50 gange større end værdien af den producerede honning. Lægges denne vurdering til grund, vil det for Danmark betyde en bestøvnings-værdi på mellem 1,5 mia. kr. og 2,5 mia. kr. årligt for honningbier alene.

Et dansk skøn fra 1995 (Eigil Holm, Lærebog i biavl) anslår værdien af insektbestøvning af afgrøder i Danmark til 0,5 mia. kr. årligt. En engelsk udredning fra 2001 (Temple et al (2001) Economic policy evaluation of DEFRA's Bee Health Programme. Adas Consultants Ltd., UK) anslår værdien af afgrødebestøvning til ca. 15 gange honningværdien. Overført til danske forhold svarer det til en værdi af afgrødebestøvning på 0,75 mia. kr. årligt.

Der er såvel biologiske som økonomiske årsager til estimaternes forskellighed: Vurderingen af honningbiers andel af den samlede insektbestøvning varierer, ligesom honning- og afgrødepriser og afgrødernes dyrkningsareal bidrager til en uundgåelig beregningsusikkerhed. For at afdække den nyeste viden på området har fødevareministeren taget initiativ til udarbejdelse af en vidensyntese herom.

4. Gældende ret

Sigtet med regulering af biavl var oprindeligt hensynet til landbrugserhvervets behov for bestøvning, hvor honningbier spiller en vigtig rolle. Bier har derfor traditionelt i reguleringshenseende været anset som tæt forbundet med planteområdet.

Hovedindholdet i den gældende lov om biavl er bekæmpelse af bisygdomme og beskyttelse af bier mod forgiftning fra plantebeskyttelsesmidler.

Loven administreres af Plantedirektoratet i snævert samarbejde med Danmarks JordbrugsForskning, mens veterinærkontrollen ved ind- og udførsel varetages af Fødevarestyrelsen.

4.1. Bisygdomsnævnet, bisygdomsinspektører, kyndige biavlere m.v.

Efter bestemmelserne i den gældende lovs § 1 bistår ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri dels af Statens Bisygdomsnævn, dels af et antal bisygdomsinspektører, tilsynsmænd og kyndige biavlere ved administration af loven.

Bisygdomsnævnet, hvis sammensætning fremgår af loven, kan efter bestemmelserne i § 3 iværksætte forsøgsarbejde med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af sygdomme hos bier. Nævnet har dog i praksis alene haft en rådgivende funktion i sager omfattet af loven.

Bisygdomsinspektører og tilsynsmænd udfører opgaver for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri som led i bisygdomsbekæmpelsen, herunder kontrolopgaver. Bisygdomsinspektørerne fungerer dermed som ministeriets repræsentanter i lokalområdet. Biavleren har pligt til at informere den lokale bisygdomsinspektør eller Danmarks JordbrugsForskning ved fund af visse sygdomme.

Til hver af landets 48 lokalområder er der udpeget en bisygdomsinspektør. Inspektørerne skal være kyndige biavlere og have været biavlere i mindst 3 år. Inspektørerne ansættes for en periode af 5 år ad gangen. Inspektørerne udfører arbejde i henhold til arbejdsordre fra Danmarks JordbrugsForskning og aflønnes i henhold til cirkulære om aflønning af bisygdomsinspektører og tilsynsmænd. Tilsynsmændene har samme baggrund som bisygdomsinspektørerne, men udfører kun arbejde for Danmarks JordbrugsForskning, når en bisygdomsinspektør rekvirerer dem til at assistere sig.

Biavlere kan registreres af Fødevareministeriet som kyndig biavler efter at have gennemgået den særlig uddannelse som Danmarks JordbrugsForskning udbyder. I 2005 var der registreret ca. 900 kyndige biavlere.

Forud for enhver flytning eller overdragelse, skal bier være synet og erklæret fri for alvorlige sygdomme. Dette syn rekvireres af biavleren og fortages af en kyndig biavler, der udsteder en attest herom. Udstedelse af attest er af privatretlig karakter, og eventuel betaling for ydelsen afregnes parterne imellem.

4.2. Bisygdomme

Bekæmpelse af sygdomme hos bier blev lovfæstet i 1908. Allerede i 1909 bevilligedes der for første gang offentlige midler til bekæmpelse af bisygdomme.

Der er tale om et tæt samarbejde mellem offentlige og private interesser i indsatsen for bisygdomsarbejdet.

Indsatsen overfor bisygdomme omfatter i dag obligatorisk syn af bier forud for flytning, hvilket medfører, at der årligt synes ca. 10 pct. af alle bifamilier. Uddannelse af kyndige biavlere, bisygdomsinspektørernes vejledning af biavleren samt pligt for biavleren til at anmelde mistanke om angreb af visse sygdomme er ligeledes en væsentlig del af bekæmpelsen. Hertil kommer Fødevareministeriets behandling, som omfatter

tilintetgørelse eller dobbelt omsætning i forbindelse med udbrud af særligt farlige sygdomme (p.t. ondartet bipest, stenynge, den lille stadebille og *Tropilaelaps*-mider).

Den traditionelt mest frygtede sygdom er den ondartede bipest, der forårsages af en bakterie, *Paenibacillus larvae*. Bakterien er sporedannende og i det stadie særdeles robust. Den modstår almindelig rengøring, hvilket gør den vanskelig at bekæmpe. Den naturlige smittevej er ved kontakt mellem bier, f.eks. hvis raske familier røver honning fra familier, der er døde af ondartet bipest. Dog er det især genbrug af brugte vokstaver, der har ført til pandemiske situationer. Herhjemme bekæmpes ondartet bipest af Offentlig bisygdomsbekæmpelse uden brug af medikamenter, enten ved at fjerne alt yngel og voks fra bierne i to omgange (dobbelt omsætning), eller ved tilintetgørelse af hårdt angrebne bifamilier. I de sidste 15 år har der været mellem 50 og 134 tilfælde årligt. Der var en fordobling af antallet af tilfælde i 1995. Avlsarbejdet i Danmark havde muligvis fokuseret for meget på honningproduktion, mens sygdomstolerancen var blevet forsømt. Hyppige eftersyn af de kyndige biavlere og indgriben fra bisygdomsinspektørerne i de ramte bigårde forhindrede en større epidemi, og i 2005 var antallet af tilfælde igen under 60.

Stenynge er ikke set i Danmark siden 1970, men da svampene, der forårsager stenynge, også kan angribe mennesker (zoonose), vil bifamilier, angrebet af stenynge, blive tilintetgjort af Offentlig bisygdomsbekæmpelse.

Siden 1984 har en ny mide (*Varroa destructor*) bredt sig i Danmark, og i dag er kun bierne på Anholt fri for denne parasit. Varroa-miden kræver bekæmpelse hvert år for at holde antallet af mider under skadetærskelen, men de forårsager alligevel skader på bierne, især indirekte ved at fungere som vektor for en række virus sygdomme. Det er overladt til biavlerne at bekæmpe varroa-miden, og der anvendes en række forskellige metoder rent biologiske metoder (dronningindespærring og droneyngefratagelse), fysiske metoder (varmebehandling) til kemiske midler enten i form af organiske syrer (myresyre, mælkesyre og oxalsyre) eller med flumethrin, et syntetisk pyrethroid.

Traké-miden blev i 2000 fundet i Danmark, men den synes ikke at brede sig eller forårsage store problemer.

Den lille stadebille er endnu ikke konstateret i Danmark, men der er en reel risiko for, at den kan blive indslæbt til landet ved indførsel af bier og bimateriel. Tilsvarende gør sig gældende for *Tropilaelaps*-miderne, der dog ikke antages at kunne etablere sig i Danmark under de nuværende klimatiske betingelser.

Der beskrives stadig nye skadegørere hos honningbier, og det vil være naturligt, at Danmark stadig opdaterer et beredskab for at sikre sig mod, at disse bliver problematiske her.

Biavlere har pligt til at anmelde forekomst af ondartet bipest, stenynge, den lille stadebille og *Tropilaelaps*-mider til Offentlig Bisygdomsbekæmpelse. Dette gælder tillige for forekomst af europæisk bipest og varroa uanset, at disse sidste ikke er underlagt offentlig bekæmpelse.

Danmark er indberetningspligtig til EU for angreb af den lille stadebille og *Tropilaelaps*-mider og til Office International des Epizooties (OIE) for angreb af ondartet og europæisk bipest, varroa, trakémide, nosema og *Tropilaelaps*-mider. Indberetningspligten fremgår af henholdsvis Rådets direktiv 92/565/EØF af 13. juli 1992 om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af dyr samt sæd, æg og embryoner, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbetingelser, som omhandlet i bilag A, del I til direktiv 90/425/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) og af Office International des Epizooties' regelsæt.

De væsentligste elementer i bekæmpelsen af skadegørere hos honningbier i Danmark er forebyggelse af smittespredning, tidlig opdagelse ved det store korps af kyndige biavlere og målrettet indsats ved angreb, der kan udvikle sig fatalt. Specielt med hensyn til varroa-miden har biavlerne vist sig i stand til selv at håndtere et nyt problem, om end der hersker uenighed blandt biavlere om, hvilke behandlingsmetoder som bør kunne benyttes. Varroas etablering i Danmark har formentlig været medvirkende årsag til den kraftige tilbagegang i antallet af biavlere.

4.3. Erstatning

For at kunne iværksætte en effektiv sygdomsbekæmpelse, er det nødvendigt, at biavleren hurtigst muligt anmelder sin mistanke om sygdomsudbrud. Muligheden for at få erstatning har traditionelt været set som et

bidrag til at motivere de berørte biavlere til at anmelde og i øvrigt medvirke positivt både ved diagnosticering og bekæmpelse af de alvorlige sygdomme.

Erstatning udbetales i forbindelse med angreb af skadegørere, der er en offentlig interesse i at behandle, fordi de medfører høj smitterisiko og dødelighed.

Med hjemmel i den gældende lovs § 13, stk. 2, ydes der erstatning til avlere for økonomiske tab i forbindelse med foranstaltninger, der iværksættes som led i offentlig bekæmpelse af sygdomme. I praksis udbetales erstatning for de bifamilier, der behandles eller tilintetgøres, hvilket hidtil alene har omfattet bier, der er konstateret angrebet af ondartet bipepest.

Erstatningen, der oprindeligt var fastsat på basis af Danmarks Biavlerforenings honningnotering, har siden 1992 udgjort kr. 77 kr. pr. omsatte familie og 183 kr. pr. dræbte familie.

Efter de gældende regler kan retten til erstatning mistes, hvis vedkommende selv har været skyld i, at bifamilien er blevet smittet, ligesom erstatningen kan nedsættes, hvis vedkommende ikke har søgt at begrænse skaden.

4.4. Renavl

Af forædlingshensyn kan det være nødvendigt at holde biracer og avlslinier geografisk adskilt. Med henblik på sikring af en sådan renavl af honningbier er det efter den gældende lovs § 14 muligt at godkende områder til etablering af parringsstationer. I disse renparringsområder må kun en bestemt genetisk linje avles.

Parringsstationerne skal, for at undgå uønsket indkrydsning af fremmede arveanlæg, være beliggende i afgrænsede områder, typisk mindre øer og halvøer.

Godkendelse af en ansøgning om etablering af et renavlsområde meddeles på baggrund af oplysninger om bl.a. ansøgerens kvalifikationer som bidronningeavlere. Før der kan træffes afgørelse, offentliggøres meddelelse om ansøgningen i den lokale presse, således at biavlere og frøavlere inden for området har mulighed for at komme med indsigelser. Bisydomsnævnet hører forud for en godkendelse.

Der er i dag godkendt ca. 20 renparringsområder. Godkendelsen meddeles for 5 år ad gangen, og det er en betingelse for opretholdelse af godkendelsen, at der udføres avlsarbejde, og at der årligt indsendes en rapport herom.

4.5. Biforgiftninger

De særlige regler, der indgår i lov om biavl om forbud mod sprøjtning med beskyttelsesmidler, der er farlige for bier, fremgår nu for størstedelen af lov om kemiske stoffer og produkter (kemikalieloven) jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996, som senest ændret ved lov nr. 431 af 6. juni 2005.

4.6. Voldgift

Den gældende lov om biavl indeholder dels regler, der skal medvirke til at hindre forgiftning af bier, når der sprøjtes med plantebeskyttelsesmidler, dels regler om voldgiftsnævnsbehandling af sager om biforgiftninger.

Efter de nuværende regler er Danmark opdelt i 6 voldgiftskredse, der dækker 15 lokalområder. For hver voldgiftskreds udpeges efter indstilling fra Justitsministeriet en voldgiftsformand, der skal have bestået en juridisk kandidateksamen, jf. § 10, stk. 1, i den gældende lov. I praksis har formanden for voldgiftsretten været dommer. I hvert af lokalområderne udpeges 2 voldgiftsmænd, der er henholdsvis biavlskyndige og planteavlskyndige. Medlemmerne og deres suppleanter udnævnes for en 5-årig periode.

Ønskes en retslig prøvelse af tvister om biforgiftningsskader, skal voldgiftsnævnet inddrages. Voldgiftsnævnet er kun anvendt meget få gange de seneste ti år.

Fødevarerministeriet indestår over for voldgiftsnævnene for betaling af pålagte sagsomkostninger, hvis de ikke bliver betalt, eller det ikke er muligt at påvise en skadevolder. Hjemlen hertil fremgår af tekstanmærkning nr. 41 på Finansloven.

4.7. Veterinærkontrol

I forbindelse med udførsel eller eksport af levende bier eller larver skal der i henhold til Rådets direktiv 92/565/EØF af 13. juli 1992 om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fæl-

lesskabet af dyr samt sæd, æg og embryoner, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbetingelser, som omhandlet i bilag A, del I til direktiv 90/425/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) foretages veterinærkontrol.

Når det er godtgjort, at der ikke inden for en nærmere angiven radius har været konstateret udbrud af alvorlige bisygdomme, kan Fødevarestyrelsen udstede et sundhedscertifikat, der skal anvendes ved udførsel eller eksport.

Ved indførsel eller import foretages dokument- og sundhedskontrol af bier.

Det er Fødevarestyrelsen, der forestår veterinærkontrollen.

I forbindelse med etablering af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, hvorunder Fødevarestyrelsen hører, blev reglerne i lovens § 13, stk. 1, nr. 3, og stk. 3, overført til det nyoprettede ministerium.

5. Lovforslagets indhold

Med forslaget videreføres og moderniseres hovedindholdet af den gældende lov.

Lovens anvendelsesområde foreslås tydeliggjort. Loven omfatter således alle bier, som avles (holdes) uanset art og formål med holdet, herunder hvor formålet er produktion af honning, propolis, gelé royale, voks eller andre produkter, dronninger eller andet formeringsmateriale samt, hvor formålet er forsøgsarbejde eller naturbevaring.

Med forslaget til § 2 bemyndiges ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at fastsætte regler til gennemførelsen af direktiver og beslutninger om forhold omfattet af loven. Uanset forordninger er umiddelbart gældende, kan det være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at udstede nationale regler til supplerende af en forordnings bestemmelser, f.eks. hvis forordningen giver medlemsstaterne adgang til at vælge mellem flere angivne løsninger. Der kan desuden være tale om udstedelse af regler af mere administrativ art, f.eks. om administrerende myndighed, ansøgningsprocedurer, kontrol, tilsyn mv.

Tilsvarende bestemmelse findes i en række andre love inden for ministerområdet.

Det foreslås, at der som hidtil skal nedsættes et udvalg, der skal være rådgivende over for fødevareministeren. Det foreslås, at udvalget får en bredere sammensætning end Statens Bisygdomsnævn. Samtidig er det hensigten, at udvalget ikke kun skal beskæftige sig med spørgsmål af bisygdomsmæssig karakter. Således vil fødevareministeren, hvor det findes formålstjenligt, kunne gøre brug af udvalgets ekspertise og erfaring inden for et mere bredt område af biavl. Det kunne for eksempel dreje sig om spørgsmål om bestøvningsaspekter, rekruttering til erhvervet, uddannelse, udmøntningen af honningprogrammet, biavlens lønsomhed generelt osv. Også i forbindelse med høringer om andre ministeriers lovforslag vil fødevareministeren ud fra en konkret vurdering kunne rette henvendelse til udvalget. Andre ministeriers lovforslag kunne fx være forslag inden for levnedsmiddellovgivningen, kemikalielovgivningen, m.v.

Udvalgets sammensætning og opgaver vil blive fastsat i forretningsordenen for udvalget, som derved vil kunne tilpasses administrativt i takt med udviklingen.

Bisygdomsinspektører og tilsynsmænd udfører i dag opgaver for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri som led i bisygdomsbekæmpelsen, og fungerer som ministeriets repræsentanter i de 48 lokalområder. Inspektørerne har det daglige ansvar for bekæmpelse af bisygdomme hos biavlere i området.

Systemet er velfungerende og har såvel formel som uformel betydning for bisygdomsarbejdet i de enkelte lokalområder. Det vil derfor indtil videre blive videreført. Som konsekvens af at inspektørerne skal beskæftige sig med andet og mere end bisygdomme, foreslås titlen ændret til biinspektør.

Indsatsen over for bisygdomme m.v. er baseret på samarbejde mellem offentlige og private aktører på området.

Den gældende lov anvender betegnelsen ”sygdomme”. Der har imidlertid vist sig et behov for at tydeliggøre, at ikke kun sygdomme, men alle skadelige organismer hos bier og biers yngel er omfattet af bestemmelserne om forebyggelse. Ordet ”sygdom” kan opfattes som alene omfattende skade forvoldt af mikroorganismer svampe, bakterier, vira, eventuelt også mider, mens f.eks. angreb af rovinsekter og parasitterende insekter ikke vil blive kaldt en sygdom. Det er derfor i forslaget til § 5 anført hvilke typer af regler, der kan fastsættes med henblik på at forebygge, begrænse eller bekæmpe skadegørere hos bier. Bestemmelsen er ikke

udtømmende. Det kan for eksempel i forbindelse med en eventuel fællesskabsregulering blive behov for at fastsætte yderligere regler.

Med forslaget til § 5, stk. 2, skabes der mulighed for, at fødevareministeren som led i bekæmpelsen af skadegørere kan fastsætte regler om registrering af biavlere samt om indberetning af oplysninger om placering af bifamilier.

Umiddelbart er det ikke hensigten at stille krav om en generel registrering af biavlere.

For at kunne iværksætte en effektiv sygdomsbekæmpelse, er det nødvendigt, at biavleren hurtigst muligt anmelder sin mistanke om sygdomsudbrud. Muligheden for at få erstatning har traditionelt været set som et bidrag til at motivere de berørte biavlere til at anmelde og i øvrigt medvirke positivt både ved diagnosticering og bekæmpelse af de alvorlige sygdomme.

Der vil derfor efter forslaget til § 6 som hidtil kunne ydes erstatning for økonomiske tab i forbindelse med foranstaltninger, der iværksættes som led i offentlig bekæmpelse af skadegørere, idet det dog præciseres, at der ikke ydes erstatning for bifamilier, der er konstateret angrebet af skadegørere, der vil være omfattet af bestemmelser, udstedt i medfør af lovens § 5, stk. 1, nr. 1, dvs. skadegørere, der indgår i den offentlige sygdomsbekæmpelse.

De gældende regler for etablering af parringsstationer med henblik på renavl, vil indtil videre forsætte uændret. Hjemlen hertil fremgår af forslaget til § 7.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 8 er det muligt at fastsætte regler om forbud mod hold af biarter og – racer, som vurderes at kunne være skadelige for den eksisterende population af holdte bier i Danmark, f.eks. ikke-hjemmehørende bier med invasive eller parasitære karakteristika, eller bier som frygtes at kunne indslæbe nye bisygdomme.

Med forslaget til § 9 opretholdes hjemlen til at iværksætte særlige foranstaltninger for at bevare den brune bi, hvoraf der hidtil alene har været en population på Læsø.

Som hidtil er det i forslaget til § 10 præciseret, at den, der ved spredning af giftmidler over planter forårsager skader, er erstatningsansvarlig efter lovgivningens almindelige regler.

Reglerne i den gældende lov om biavl om voldgiftsnævnsbehandling af sager om biforgiftninger jf. afsnit 4.6. ovenfor, foreslås med bestemmelserne til §§ 11-13 videreført i forenklet form. Forenklingen foreslås dels som konsekvens af, at voldgiftsnævnet kun er anvendt få gange de seneste 10 år, dels som følge af de retssikkerhedsmæssige forslag, som fremgår af Retsplejerådets anbefalinger i betænkning nr. 1401/2001, (side 143-154). Retsplejerådet anfører således, at administrative nævn kan have en nyttig funktion ved løsning af tvister. Dette understøttes af den almindelige opfattelse af, at voldgiftsnævnet for biforgiftningsskader har en uformel betydning ved løsning af tvister.

Det foreslås derfor, at tvister om biforgiftningsskader kan behandles i voldgiftsnævn, og at det kun er, hvor parterne er enige om domstolsbehandling, at det er muligt for domstolene at behandle biforgiftningsskader i 1. instans. Ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn foreslås det, at afgørelser truffet af voldgiftsnævnene vedrørende forgiftning af honningbier ikke skal kunne tvangsfuldbyrdes. Baggrunden herfor er, at voldgiftsnævnet i lighed med andre administrative nævn ikke formelt træffer afgørelse under tilsvarende retsgarantier med hensyn til sammensætning og sagsbehandling som domstolene, og retten til tvangsfuldbyrdelse må anses for at være en reminiscens fra en tidligere retstilstand.

Som noget nyt foreslås der i § 14 skabt hjemmel til, at fødevareministeren kan nedlægge de forbud og udstede de påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af regler fastsat efter loven.

Det er ikke muligt udtømmende at beskrive, hvori sådanne forbud eller påbud vil bestå. Det strækker sig fra forbud mod at flytte bifamilier eller bimateriel til krav om fjernelse eller destruktion af brugt materiel.

Hensynet bag nedlæggelse af forbud og udstedelse af påbud vil være at forebygge en eventuel spredning af skadegørere til andre bier, bigårde eller bifamilier.

Virkemidlerne vil blive benyttet i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip. Det foreslås endvidere, at foranstaltninger kan udføres for den ansvarliges regning, hvis et forbud eller påbud ikke efterkommes inden en nærmere fastsat frist.

Lovforslaget indeholder endvidere en række bestemmelser af mere administrativ karakter, der i vidt omfang er videreførelse af eksisterende bestemmelser. Som noget nyt foreslås det dog, at der skabes hjemmel til

at kunne anvende administrative bødeforelæg i overtrædelsessager, hvor sagen er klar såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, ligesom bødestørrelsen skal være i overensstemmelse med faste retningslinier på baggrund af retspraksis.

Det bemærkes, at bestemmelserne om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af bier blev overført til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ved § 1, ændringspunkt 1, nr. 5, i bekendtgørelse nr. 1530 af 20. december 2004 om ændring af bekendtgørelse om ændring i ministeriernes forretningsområder. Bestemmelserne i den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 3, § 13, stk. 3, og § 15, stk. 2 og 3, for så vidt angår ud- og indførsel vil således indtil videre forblive i kraft, men forventes på sigt at blive omfattet af lov om hold af dyr.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige vil være begrænsede, idet der dog er tilsigtet en forenklet administration i forbindelse med voldgiftssystemet i § 11. Desuden foreslås en begrænsning af adgangen til at få erstatning ved det offentliges tilintetgørelse af sygdomsramte bier i § 6 og ophævelse af tekstanmærkning nr. 41 på Finansloven, hvorefter Fødevareministeriet indestår for betaling af udgifterne til voldgiftsnævnet i visse situationer. Da der er tale om meget begrænsede beløb, vil konsekvensen af de ændrede bestemmelser ligeledes være begrænset.

Forslaget i § 3 om et rådgivende udvalg for biavl til erstatning af det eksisterende Statens Bisygdomsnævn forventes at øge muligheden for hurtigt at drøfte spørgsmål af relevans for biavl. Ændringen medfører ikke øgede omkostninger for staten, idet udvalgsmedlemmerne selv afholder udgifterne ved deltagelse i møder m.v.

En udbygning af biinspektørernes uddannelsesniveau forudses at måtte betyde en begrænset merudgift. Merudgiften, der skønnes at udgøre ca. 50.000 kr. årligt, vil blive afholdt inden for Fødevareministeriets rammer.

Forslaget i § 5 om hjemmel til registrering af biavlere og bistadernes geografiske placering kan, alt efter i hvilken grad og med hvilke metoder den udnyttes, give anledning til en forøget administrativ belastning til indsamling og vedligeholdelse af data. Samtidigt er det dog hensigten, at registreringen som udgangspunkt alene vil blive iværksat med henblik på en effektivisering af bekæmpelsen af skadegørere, og biinspektører m.v. vil i givet fald få et effektivt og for dem arbejdsbesparende redskab til rådighed.

En forventet ændret erstatningspraksis vil på den ene side medføre en besparelse, når erstatningen bortfalder for bier, som er konstateret angrebne af farlige skadegørere. På den anden side kan fuld erstatning til genanskaffelse af tilintetgjorte bifamilier, som konstateres at være fri for skadegørere, blive mere bekostelig. Det er ikke muligt at estimere forventelige udgifter til erstatning, idet beløbet vil afhænge dels af omfanget af udbrud af alvorlige skadegørere, dels af, i hvor stort et område tilintetgørelse af bier vil finde sted og dermed, hvor mange bifamilier som vil blive tilintetgjort. Det skønnes dog, at det beløb, der vil komme til ubetaling pr. biavlere, ikke vil overstige de grænser (p.t. 3.000 Euro, svarende til ca. 21.000 kr. over en tre-årig periode), der er fastsat i henhold til Kommissionens forordning nr. 1860/2004 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte i landbrugs- og fiskerisektoren (EUT 2004, L325, s. 4). Der vil blive stillet krav om, at erstatningsmodtageren skal afgive en erklæring om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang, der er modtaget eller modtages andre former for statsstøtte, der henregnes som *de minimis*-støtte.

Hvis det offentlige i tilfælde af et isoleret fund af f.eks. den lille stadebille beslutter at tilintetgøre alle bifamilier i en radius af 1 km, vil det for en gennemsnitsbetragtning medføre tilintetgørelse af ca. 10 bifamilier (idet gennemsnitstætheden af bifamilier i Danmark er ca. 3 pr. km²), hver til en gennemsnitspris af ca. 800 kr., altså i alt ca. 8.000 kr. pr. udbrud. Imidlertid er bistader i Danmark langt fra placeret med størst mulig afstand (svarende til den nævnte gennemsnitlige tæthed), men tværtimod samlet i klynger (bigårde), og disse bigårde igen samlet på de bedste trækområder. Bifamiliernes placering er altså stærkt aggregeret, og selv et isoleret udbrud af en alvorlig skadegører kan derfor få betydning for et meget stort antal bifamilier, såfremt det offentlige vælger at tilintetgøre også bifamilier, som ikke er konstateret angrebne af farlige skadegørere, i en zone omkring udbruddet.

Forenkling af voldgiftssystemet, jf. §§ 11-13, forventes at medføre en mindre administrativ besparelse. Endvidere bortfalder behovet for tekstanmærkning til finansloven, som imidlertid ikke har været bragt i anvendelse i flere år.

Forslaget i § 18 om adgangen til at udstede administrative bøder medfører i princippet en administrativ besparelse. I praksis har der imidlertid ikke været iværksat sanktioner i form af bøder m.v. i de seneste mange år.

Det forventes, at indsatsen og den økonomiske støtte til bevarelse af den brune bi på Læsø, jf. forslaget til § 9, indtil videre fastholdes uændret, idet fødevareministeren og biavlernes på Læsø i juni 2005 enedes om en fremadrettet bevaringsindsats for den brune Læsøbi. Foranstaltningerne monitoreres løbende af Danmarks JordbrugsForskning og følges dels af en monitoringsgruppe af forskere og af en bifaglig følgegruppe. Foranstaltningerne skal ifølge aftalen senest revideres ved udløbet af 2007. For 2006 og 2007 forventes et beløb på ca. 120.000 kr. afsat pr. år. Støtten udbetales i henhold til § 24.31.11.20. Øvrig kontrolvirksomhed, på Finansloven.

De samlede udgifter for staten i medfør af lov om biavl forventes alt andet lige uændret, idet der kan blive tale om en mindre forøget udgift til uddannelse af bisygdomsinspektører. Samtidig forventes en mindre administrativ besparelse som følge af ændringen af voldgiftssystemet samt ophævelse af hjemmelen til at omkostninger ved gennemførelse af voldgiftssager betales af staten. De samlede udgifter finansieres inden for Fødevareministeriets eksisterende rammer. Kun i tilfælde af et epidemisk angreb af skadegørere må forventes en forøget udgift for staten til erstatninger til biavlere. Disse erstatninger vil ifølge lovforslaget § 6, stk. 2, kunne begrænses.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Forslaget viderefører i vidt omfang de gældende regler, og der skønnes kun at være begrænsede økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet som følge af lovforslaget.

Forslaget i § 5 om hjemmel til registrering af biavlere og bistadernes geografiske placering kan, alt efter i hvilken grad og med hvilke metoder den udnyttes, give anledning til en lettere administrativ belastning af biavlere, som kan gøres pligtige til at indsende data som for eksempel oplysninger om kontaktdresse og bigårdens placering. Det er imidlertid hensigten, i det omfang registrering findes nødvendigt, at udnytte data fra anden myndighed (i særdeleshed Fødevarestyrelsens registrering under fødevarelovgivningen) i størst muligt omfang.

En forventet ændret erstatningspraksis i forbindelse med forslagens § 7 vil for biavleren på den ene side medføre et bortfald af erstatningen (ca. 180 kr. pr. tilintetgjort eller ca. 80 kr. pr. behandlet bifamilie) for bier, som er konstateret angrebne af farlige skadegørere. På den anden side kan biavleren imødesee fuld erstatning til genanskaffelse af tilintetgjorte bifamilier, som konstateres at være fri for skadegørere, i størrelsesordenen 700 kr. til 1.200 kr. pr. bifamilie.

Lovforslaget har været forelagt Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for kvalitet i ErhvervsRegulering, der har vurderet,

For at sikre bedst mulig kommunikation til brugerne vil der forud for ikrafttræden blive udarbejdet en kommunikationsplan, der vil blive drøftet med repræsentanter for biavlere og erhvervet. Herudover vil der blive informeret om lovens indhold ved nyhedsbrev samt på Plantedirektoratets hjemmeside.

8. Miljømæssige konsekvenser

Antallet af, såvel som vitaliteten hos, holdte bier har betydning for bestøvningen, herunder bestøvningen af en lang række vilde planter. Det er forslagens generelle hensigt at styrke både den offentlige og biavlernes indsats over for biernes skadegørere, og der igennem øge biernes antal og vitalitet.

9. Forholdet til EU-retten

Det skønnes, at det beløb, der vil komme til udbetaling pr. biavler som erstatning for tilintetgjorte bier i forbindelse med offentlig bekæmpelse af skadegørere hos bier, ikke vil overstige de grænser (p.t. 3.000 Euro, svarende til ca. 21.000 kr. over en tre-årig periode), der er fastsat i henhold til Kommissionens forordning nr. 1860/2004 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på *de minimis*-støtte i landbrugs- og fiskerisektoren (EUT 2004, L325, s. 4).

Lovforslaget skal derfor ikke notificeres i henhold til statsstøtteregele. Der vil blive stillet krav om, at erstatningsmodtageren skal afgive en erklæring om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang, der er modtaget eller modtages andre former for statsstøtte, der henregnes som *de minimis*-støtte.

Viser det sig, mod forventning, at udbetaling pr. biavler overstiger grænserne fastsat i Kommissionens forordning nr. 1860/2004, vil erstatningsordningen blive notificeret i henhold til statsstøtteregele.

Herudover videreføres bestemmelser, der gennemfører Det Europæiske Fællesskabs direktiv 92/65/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) og 92/118/EØF (EFT 1993, L 62, s. 49) om bekæmpelse af skadegørere.

10. Høring

Advokatsamfundet, Amtrådsforeningen, Brancheudvalget for Frø, DAKOFO, Danmarks Biavlerforening, Danske biavlere Landsforening, Sammenslutningen af Danske Erhvervsbiavlere, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Erhvervsfrugtavl, Dansk Erhvervsgartnerforening, Dansk Juletræsdyrkerforening, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugsrådgivning - Landscenteret, Dansk Skovforening, Danske Frøavlere, Datatilsynet, Det Økologiske Fødevareråd, Dronningavlerforeningen af 1921, Erhvervsbiavlernes Brancheforming, Frederiksberg Kommune, Frie Bønder-Levende Land, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Landbrugsrådet, Monitoringsgruppen, Skovdyrkerforeningerne, Statens Bisygdomsnævn, WWF, Økologisk Landsforening.

11. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Ingen	Begrænset udgift til intern undervisning af biinspektører. Udgifterne vil blive afholdt inden for Fødevarerministeriets rammer
Administrative konsekvenser for det offentlige	Begrænset administrativ lettelse som følge af omlægningen af voldgiftssystemet	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Begrænset konsekvens for biavlere, der får tilintetgjort bier som led i den offentlig bisygdomsbekæmpelse, idet de fremover vil kunne opnå større erstatning pr. tilintetgjorte raske bifamilie	Begrænset konsekvens for de biavlere, der får tilintetgjort bier som led i den offentlig bisygdomsbekæmpelse, idet de ikke fremover vil få erstatning for syge bifamilier.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Begrænset betydning for miljøet, idet en forøgelse af biavl i Danmark vil få positiv betydning for bestøvningen af den danske flora.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Det skønnes, at det beløb, der vil komme til udbetaling	

	<p>pr. biavler som erstatning for tilintetgjorte bier i forbindelse med offentlig bekæmpelse af skadegørere hos bier, ikke vil overstige de grænser, der er fastsat i henhold til Kommissionens forordning nr., 1860/2004 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på <i>de minimis</i>-støtte i landbrugs- og fiskerisektoren (EUT 2004, L325, s. 4). Lovforslaget skal derfor ikke notificeres i henhold til statsstøtterejerne.</p> <p>Viser det sig, mod forventning, at udbetaling pr. biavler overstiger grænserne, vil erstatningsordningen blive notificeret i henhold til statsstøtterejerne.</p> <p>Herudover videreføres bestemmelser, der gennemfører Det Europæiske Fællesskabs direktiv 92/65/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) og 92/118/EØF (EFT 1993, L 62, s. 49) om bekæmpelse af skadegørere.</p>
--	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen i stk. 1 fastsætter lovens anvendelses område.

Loven omfatter således alle bier, som holdes uanset formål, herunder produktion af honning, propolis, gelé royale, voks eller andre produkter, bidronninger eller andet formeringsmateriale. Loven omfatter også hold af bier, der indgår i forsknings- eller forsøgsarbejde, samt bier der holdes af hensyn til naturbevaring.

Alle biarter som holdes, dvs. arter af honningbi (*Apis*) og humlebi (*Bombus*), er omfattede. I praksis er det helt overvejende den Vestlige honningbi (*Apis mellifera*), der holdes i Danmark.

Det foreslås i stk. 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte særlige regler for hold af bier, der indgår i forsøgs- eller forskningsprojekter. I forskningsøjemed vil det f.eks. kunne være nødvendigt bevidst at udsætte bier for angreb af skadegørere og at vedligeholde angrebne bier i et tidsrum uden normal behandling. Den almindelige anmeldeligt vil i sådanne tilfælde formentlig skulle erstattes af en anden form for rapportering til myndighederne, ligesom de almindelige bestemmelser om erstatning m.v. ikke bør kunne finde anvendelse.

Til § 2

Tilsvarende bestemmelser findes i adskillige andre love inden for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område.

Med bestemmelsen i 1. punktum bemyndiges fødevarerministeren til at fastsætte regler eller træffe bestemmelser med henblik på gennemførelsen af direktiver og beslutninger om forhold omfattet af loven. Bemyndigelsen til ministeren til at træffe konkrete bestemmelser forudsættes anvendt i tilfælde af, at der f.eks. skal gennemføres EU-beslutninger om hastende foranstaltninger f.eks. i forbindelse med sygdomsudbrud, og hvor der ikke er tid til at afvente udstedelse af generelle regler.

De i 2. punktum nævnte forordninger er efter EF-traktatens artikel 249 umiddelbart gældende i medlemsstaterne. Det kan dog være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at udstede nationale regler til supplerende af en forordnings bestemmelser, f.eks. hvis forordningen giver medlemsstaterne adgang til at vælge mellem flere angivne løsninger. Der kan desuden være tale om udstedelse af regler af mere administrativ art, f.eks. om administrerende myndighed, ansøgningsprocedurer, kontrol, tilsyn mv.

Bestemmelsen i 3. punktum betyder, at såfremt retsakt indeholder adgang for medlemsstaterne til at fravige retsakt, for så vidt angår forhold omfattet af loven, er fødevarerministeren bemyndiget til at afgøre, om adgangen skal udnyttes. Det indebærer, at såfremt en retsakt åbner adgang for medlemsstaterne til at fravige retsakt ved at fastsætte afvigende regler, er ministeren bemyndiget til at afgøre, om og på hvilken måde denne adgang skal udnyttes.

Til § 3

Det foreslås, at der kan nedsættes et udvalg, der skal være rådgivende overfor fødevareministeren.

Med forslaget vil Statens Bisygdomsnævn, der er nedsat i henhold til den gældende lov, kunne erstattes af et bredere sammensat rådgivende udvalg.

Udover repræsentanter for landsdækkende biavlsorganisationer, er det hensigten at også repræsentanter fra landbrugsorganisationer, frøavlereforeninger og andre, der har en produktionsmæssig interesse i, at der holdes bier, kan blive repræsenteret i udvalget. Endvidere vil interesser vedrørende forskning og naturforvaltning blive repræsenteret i udvalget.

Udvalget vil som hidtil være rådgivende overfor fødevareministeren og Fødevareministeriets institutioner i spørgsmål vedrørende bekæmpelse af bisygdomme m.v., men herudover er det tanken, at udvalget skal kunne beskæftige sig mere bredt med biavl, for eksempel i forbindelse med spørgsmål om bestøvningsaspekter, rekruttering til erhvervet, uddannelsesspørgsmål, levnedsmiddellovgivning, udmøntningen af honningprogrammet, biavlens lønsomhed generelt osv.

Udvalgets sammensætning og opgaver vil blive fastsat i forretningsordenen for udvalget, som derved vil kunne tilpasses administrativt i takt med udviklingen.

*Til § 4**Til stk. 1*

Det foreslås at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan lade sig bistå af et antal biinspektører i forbindelse med administration af loven.

Dermed videreføres systemet med bisygdomsinspektører, der i dag udfører opgaver for Fødevareministeriet som led i bisygdomsbekæmpelsen. Systemet er velfungerende og har såvel formel som uformel betydning for bisygdomsarbejdet i de enkelte lokalområder. Der henvises til beskrivelse af det nuværende system under de almindelige bemærkninger punkt 4.1.

Som udtryk for at inspektørerne skal kunne beskæftige sig med mere end bisygdomme, foreslås titlen ændret til biinspektør. Antallet af lokalområder og dermed antallet af inspektører vil blive vurderet i lyset af de opgaver og omfanget heraf, som biinspektørerne vil blive pålagt.

Betegnelsen tilsynsmand vil ikke længere blive anvendt.

Forud for enhver flytning eller overdragelse, skal bierne være synet og erklæret fri for alvorlige sygdomme. Dette syn rekvireres af biavleren og foretages som hidtil af en kyndig biavler, der udsteder en attest herom.

Indtil videre vil inspektørerne som hidtil modtage underretninger om flytninger i form af flytteattester og indberette fund af alvorlige skadegørere hos bier til Danmarks JordbrugsForskning.

Det forventes, at papirbaserede flytteattester på sigt helt eller delvist vil blive afløst af elektronisk indberetning med henblik på lettelse af administrative arbejdsgange og fremme af hurtig information.

Til stk. 2

Det fremgår af forslaget til stk. 2, at fødevareministeren kan fastsætte regler for udnævnelse og udførelse af hvervet.

Efter de gældende regler skal bisygdomsinspektøren være uddannet som kyndig biavler og have været biavler i mindst 3 år.

Da biinspektørerne udfører myndighedsopgaver er der behov for at sikre, at inspektørerne udover den faglige uddannelse om bl.a. nye skadegørere og bekæmpelse, også uddannes i rettigheder og pligter for offentligt ansatte i deres arbejde.

Til stk. 3

Fødevareministeren kan efter stk. 3 fastsætte regler om registrering og uddannelse af kyndige biavlere. Det er hensigten at videreføre den nugældende ordning med kyndige biavlere. Kyndige biavlere er ikke ansat af

ministeriet og udøver derfor ingen myndighedsfunktion. De kyndige avlere er således alene personer, der har gennemgået en uddannelse hos Danmarks Jordbrugsforskning, og som på baggrund heraf er bemyndiget til at udstede flytteattester for egne og andre biavlere bier.

Uddannelse til kyndig biavler vil som hidtil være et tilbud til alle biavlere, der mod betaling kan gennemgå et kursus hos Danmarks Jordbrugsforskning. Uddannelsen vil fortsat blive revideret, og der vil blive stillet krav om efteruddannelse for at registrering som kyndig biavler kan opretholdes.

Til § 5

Til stk. 1

Forslaget til § 5, stk. 1, svarer i hovedtræk til bestemmelserne i den gældende lovs § 13, stk. 1.

Der er behov for at tydeliggøre, at ikke kun sygdomme, men alle skadelige organismer hos bier og biers yngel er omfattet af bestemmelserne om forebyggelse. Ordet ”sygdom” kan opfattes som alene omfattende skade forvoldt af mikroorganismer (dvs. svampe, bakterier, vira, eventuelt også mider), mens f.eks. angreb af rovinsekter og parasitterende insekter ikke vil blive kaldt en sygdom.

Det tidligere anvendte begreb (bi-)sygdomme er derfor i forslaget til § 5 erstattet af begrebet ’skadegørere’ (hos eller overfor bier). Skadegørere er således en samlebetegnelse for de traditionelle begreber ”sygdomme” og ”skadedyr”.

Det angives i stk. 1 nr. 1- 5, hvilke typer af regler der kan fastsættes med henblik på at forebygge, begrænse eller bekæmpe skadegørere hos bier. Bestemmelsen er ikke udtømmende. Der kan for eksempel i forbindelse med en eventuel fællesskabsregulering blive behov for at fastsætte yderligere regler.

Med forebyggelse menes forebyggelse generelt, fx importrestriktioner, karantæne, overvågning (herunder uddannelse af avlere etc.), pre-medikamentering, zoner, flytterestriktioner m.m.

I forslaget til stk. 1, nr. 1 og 2, er det præciseret, at det kun er i forbindelse med angreb af visse skadegørere, at der fra det offentlige side vil blive stillet krav om tilintetgørelse eller behandling. Det er således hensigten på bekendtgørelsesniveau at fastlægge, hvilke skadegørere der på grund af en samfundsmæssig interesse skal bekæmpes.

Regler om forbud mod flytning af bier m.v. fastsat i henhold til stk. 1, nr. 4, vil kunne være af midlertidig eller af mere permanent karakter, jf. den aktuelle restriktion om flytning af bier m.v. til Anholt, Samsø og Læsø.

I medfør af den foreslåede stk. 1, nr. 5, vil der kunne stilles krav om indberetning af angreb eller mistanke om angreb. Bestemmelsen er nødvendig for at sikre muligheden for en effektiv bekæmpelse, samt for sikre, at Danmarks anmelderforpligtelse for visse bisygdomme kan opfyldes overfor EU (jf. Rådets direktiv 92/565/EØF af 13. juli 1992 om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af dyr samt sæd, æg og embryoner, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbetingelser som omhandlet i bilag A, del I til direktiv 90/425/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54)), samt overfor Office International des Epizooties iflg. OIE-konventionen.

Efter bestemmelser i bekendtgørelse om sygdomme hos honningbier påhviler der allerede i dag en pligt for den, der ejer eller har tilsyn med en bifamilie at indberette fund af visse sygdomme eller mistanke herom til Danmarks JordbrugsForskning.

Biavlere, bisygdomsinspektører mv. kan i dag på www.planteinfo.dk gøre sig bekendt med hvor i landet, der er konstateret udbrud af ondartet bipest. Opdelingen på kortet svarer til opdelingen i postnummerkredse.

Med henblik på optimering af bisygdomsbekæmpelsen, herunder øge beredskabet i forbindelse med større sygdomsudbrud, er det hensigten løbende at udbygge den nuværende information og give større geografisk præcision.

Ved at gøre oplysninger om karantæneområder m.v. tilgængelige for biavleren, kan denne disponere placeringen af sine bistader på den mest hensigtsmæssige måde, således at risiko for smitte med skadegørere i videst muligt omfang undgås. Kyndige biavlere, som skal syne og attestere bifamilier før flytning, vil samtidig hurtigt kunne skaffe sig et overblik over områder med sygdomsudbrud.

Da de oplysninger, der er behov for at offentliggøre, alene vedrører områder af en sådan størrelse, at den enkelte biavler ikke vil kunne identificeres, er oplysningerne ikke personhenførbare. Der er derfor hverken efter persondatalovgivningen eller forvaltningslovens regler krav om særlig beskyttelse, og der er derfor ikke behov for at medtage særskilt hjemmel til offentliggørelse i lovforslaget.

Til stk. 2

Det foreslås med stk. 2, at der skabes mulighed for at fødevareministeren som led i bekæmpelsen af skadegørere kan fastsætte regler om registrering af biavlere samt om indberetning af oplysninger om placering af bifamilier.

Umiddelbart er det ikke hensigten at stille krav om en generel registrering af biavlere. Bestemmelsen tænkes i første omgang alene anvendt, hvis der konstateres, eller der er mistanke om, at der i et lokalområde er et massivt eller alvorligt angreb af skadegørere. I så fald kan det, af hensyn til en effektiv bekæmpelse være nødvendigt at kende alle biavlere og placering af bistader i området.

Bestemmelsen kan endvidere være nødvendig for at opfylde inspektions-forpligtelser forud for eksport til tredjeland eller udførsel til en anden medlemsstat i EU, jf. Rådskonklusion 92/65/EØF. Dette aktualiseres især, hvis strukturen inden for biavl ændres væsentligt, og eksportmuligheder for bier, herunder bidroninger, øges.

Opstår behovet for registrering, vil oplysninger, som biavleren allerede har indberettet til andre myndigheder, i videst muligt omfang blive genanvendt. Der tænkes her især på oplysninger, der indberettes til Fødevarestyrelsen i henhold til fødevarerlovgivningen.

Efter persondatalovens § 29, stk. 1, skal biavleren oplyses om, at Fødevareministeriet genanvender oplysningerne. Biavleren skal gøres bekendt med formålet med genanvendelsen og andre oplysninger, som er relevante for biavleren, f.eks. hvilke oplysninger, der er tale om, og hvorledes biavleren kan gøre sig bekendt hermed og eventuelt berigtige oplysningerne.

Biavlerne vil få disse oplysninger gennem den eller de bekendtgørelser, hvormed registreringen i givet fald iværksættes, jf. persondatalovens § 29, stk. 2.

Der er ikke tale om samkøring af oplysninger i kontroløjemed, men alene tale om genanvendelse af oplysninger, som biavleren allerede har indberettet.

Til § 6

Til stk. 1

Efter forslaget til § 6, stk. 1, vil der som hidtil kunne ydes erstatning for økonomiske tab i forbindelse med foranstaltninger, der iværksættes som led i offentlig bekæmpelse af skadegørere.

Der vil som hidtil kunne udbetales erstatning for bifamilier, der tilintetgøres, dog med den begrænsning, at der kun udbetales erstatning for bifamilier, der ikke er angrebet af de skadegørere, der indgår i den offentlige bekæmpelse. Det har hidtil alene været angreb af ondartet bipest, der har resulteret i erstatning fra det offentlige.

De skadegørere, der indgår i den offentlige bisygdomsbekæmpelse, vil som hidtil blive fastsat i bekendtgørelse på grundlag af en faglig vurdering af skadegørernes indvirkning på biavl herunder, hvorvidt sygdommen m.v. medfører høj smitterisiko og dødelighed.

De skadegørere, der i dag er omfattet af den offentlige sygdomsbekæmpelse, fremgår af bekendtgørelse om sygdomme hos honningbier. Det drejer sig om ondartet bipest, *Tropilaelaps*-midten, den lille stadbille og stenyngel.

For at kunne iværksætte en effektiv bekæmpelse af skadegørere, er det nødvendigt, at biavleren hurtigst muligt anmelder sin mistanke om udbrud eller angreb. Muligheden for at få erstatning har traditionelt været set som et bidrag til at motivere de berørte biavlere til at anmelde og i øvrigt medvirke positivt både ved diagnosticering og bekæmpelse af alvorlige angreb og udbrud.

Retten til erstatning mistes, hvis vedkommende selv har været skyld i, at bifamilien er blevet smittet, ligesom erstatningen kan nedsættes, hvis vedkommende ikke har søgt at begrænse skaden.

Til stk. 2

Fødevareministeren kan i medfør af stk. 2 fastsætte regler om beregning af erstatningen og om udbetaling heraf.

Den erstatning, der udbetales i dag, er tidligere blevet reguleret på basis af Danmarks Biavlerforenings honningnotering. Beløbet har siden 1992 udgjort kr. 77 kr. pr. omsatte familie og 183 kr. pr. dræbte familie.

Prisen for anskaffelse af en bifamilie er i dag i mellem 500 kr. og 1200 kr. alt efter race, kvalitet og tidspunkt på sæsonen. Erstatningsbeløbet vil årligt blive fastsat på baggrund af en gennemsnitlig anskaffelsespris.

Hvis biavleren får dækket sit tab helt eller delvist via forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af erstatning, vil dette indgå i beregningen af den konkrete erstatningsudbetaling.

Fødevareministeren kan endvidere fastsætte regler for udbetaling af erstatningen. Da udbetaling af erstatning kan henregnes som statsstøtte, vil der blive stillet krav om, at erstatningsmodtageren skal afgive en erklæring om hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang, der er modtaget eller modtages andre former for statsstøtte, der henregnes som *de minimis*-støtte.

Til § 7

Bestemmelsen svarer til renavlsbestemmelserne i den gældende lovs § 14.

Af forædlingshensyn kan det være nødvendigt at holde biracer og avlslinier geografisk adskilt. En avlslinie er resultatet af en planlagt, fortsat proces af parring og udvælgelse, som frembringer en mere eller mindre ensartet, særskilt gruppe af organismer. Avlslinier er således i taxonomisk henseende et lavere niveau end racen.

Med henblik på sikring af renavl af honningbier afgrænser biavlere renparringsområder til etablering af parringsstationer. I disse renparringsområder må kun en bestemt genetisk linje avles. Renavl er en klar erhvervsinteresse. Der er i dag ca. 20 renparringsområder, hvor kun en bestemt genetisk linje må avles.

Renavlsområderne skal, for at undgå uønsket indkrydsning af fremmede arveanlæg, være beliggende i afgrænsede områder, typisk mindre øer og halvøer.

Godkendelse af en ansøgning om etablering af et renavlsområde meddeles på baggrund af oplysninger om bl.a. ansøgerens kvalifikationer som bidronningeavler. Før der kan træffes afgørelse offentliggøres meddelelse om ansøgningen i den lokale presse således, at biavlere og frøavlere inden for området har mulighed for at komme med indsigelser.

Godkendelsen foreslås meddelt for 5 år ad gangen og det er en betingelse for opretholdelse af godkendelsen, at der udføres avlsarbejde og at der årligt indsendes en rapport herom.

Efter forslaget til § 7 kan fødevareministeren fastsætte regler om ansøgningens indhold, samt stille betingelser for godkendelse af renparringsområder. Det er ikke umiddelbart hensigten at ændre betingelserne for en godkendelse, men betingelserne vil i takt med udviklingen blive genovervejet. Der kan for eksempel blive stillet krav om særlig uddannelse af den ansvarlige for renavlsstationen.

Det påhviler myndighederne at føre kontrol med overholdelse af de restriktioner for renavlsområder, f.eks. om, at andre avlere udskifter alle bier til renavlsstationens avlsline.

Til § 8

Efter bestemmelsen i § 8 er det muligt at fastsætte regler om forbud mod hold af biarter og –racer, som vurderes at kunne være skadelige for den eksisterende population af holdte bier i Danmark, f.eks. ikke-hjemmehørende bier med invasive eller parasitære karakteristika eller bier som frygtes at kunne indslæbe nye bisygdomme.

I Danmark har der ikke hidtil været behov for at foretage regulering af eller forbud mod hold af arter eller racer af honningbier (*Apis*), der kan frembyde en risiko for biavlens (som f.eks. de parasitiske Kapbier eller de

asiatiske biarter med potentiale til at overføre nye sygdomsfremkaldende organismer). Der kan dog på sigt blive behov for at foretage en sådan regulering.

Ifølge naturbeskyttelsesloven § 31 må dyr, der ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark, ikke udsættes i naturen uden miljøministerens tilladelse. Formålet er at hindre udsætning af ikke-naturligt hjemmehørende arter, der vil kunne have negativ effekt på det naturlige økosystem.

Uanset honningbien er et husdyr og uanset om formålet med indførslen af den pågældende biart er biavl, vil arten ikke kunne undgå kontakt med naturen og derved påvirke det nationale naturlige økosystem, idet bier modsat andre husdyr ikke kan indkapsles og derved undgå kontakt med naturen.

Den europæiske naturbeskyttelseskonvention (Bernkonventionen) pålægger landene at føre streng kontrol med indførelsen af ikke naturligt hjemmehørende arter, ligesom Biodiversitetskonventionen i artikel 8 h fastslår behovet for at regulere introduktion af ikke hjemmehørende arter med det formål at undgå negativ påvirkning af økosystemer og dyrearter.

Til § 9

Bestemmelsen svarer til § 14 a i den gældende lov om biavl, hvormed der med lov nr. 267 af 6. maj 1993 etableredes hjemmel til at iværksætte særlige bevaringsforanstaltninger for den brune Læsøbi.

Med forslaget til § 9 opretholdes således hjemlen til disse foranstaltninger til at bevare den brune bi, (*Apis mellifera mellifera*), af hvilken der hidtil alene har været en population af på Læsø.

I Danmark er den oprindelige bestand af (avlede og vilde) honningbier gennem det seneste århundrede næsten fuldstændigt udryddet til fordel for eller hybridiseret med bier (alle af arten *Apis mellifera*, især af racerne *italica* og *carnica*) indført fra det øvrige Europa (evt. via USA eller Australien), og i mindre omfang fra Orienten og Afrika.

På Læsø findes en mindre population af den oprindelige birace (brun bi, *Apis mellifera mellifera*), som er søgt vedligeholdt af interesserede lokale avlere med støtte fra staten.

Der gennemføres i perioden 2005 – 2007 en nøje monitoring af de racemæssige tilhørsforhold for bi-bestanden på Læsø med det formål videnskabeligt at fastsætte grundlaget for den fremtidige bevaringsindsats for den brune Læsøbi. Parallelt hermed er der oprettet renavlsstationer for Den brune Læsøbi på Romsø og Anholt.

I stk. 2 præciseres, at selvom der iværksættes særlige foranstaltninger i et område i medfør af stk. 1, er det fortsat muligt at drive erhvervmæssig biavl og honningproduktion. Såfremt området er forbeholdt en bestemt birace, skal de bier, der avles og produceres på i det pågældende område, være af denne race.

Såfremt en biavler har et dokumenteret tab som følge af de bevaringsforanstaltninger, der måtte blive iværksat, vil dette tab blive erstattet af statskassen efter dansk rets almindelige regler herom. Dette fremgår af stk. 3. Såfremt der således iværksættes nye bevaringsforanstaltninger, der kan medføre dokumenteret tab fra biavlere i det område, bevaringsforanstaltningerne omfatter, vil der skulle afsættes ny særskilt bevilling hertil på Finansloven. Der er ikke aktuelle planer om nye bevaringsforanstaltninger i henhold til denne bestemmelse.

Til § 10

Reglerne om godkendelse og mærkning af beskyttelsesmidler, der er farlige for bier, fremgår nu af lov om kemiske stoffer og produkter, (kemikalieloven) jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996. Fødevareministeriets bekendtgørelse om klassificering m.v. af bekæmpelsesmidler (farlighed for bier) blev ophævet i 1996 og klassificering af bekæmpelsesmidler, for så vidt angår deres farlighed for bier overgik herefter til Miljøstyrelsen, jf. bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler. Klassificeringen sker efter indhentet udtalelse fra Danmarks Jordbrugsforskning.

Ifølge bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler § 20, stk. 1, nr. 19, har producenter af plantebeskyttelsesmidler pligt til at mærke produkter, der er farlige for bier. Overtrædelse af mærkningsreglerne straffes med bøde.

Tilsvarende kan anvendelse af et produkt i strid med mærkningsregler fastsat i henhold til kemikalieloven § 59, stk. 1, nr. 12, straffes med bøde.

Med forslaget til § 10 er det med den gældende lovs § 7, stk. 1, præciseret, at den der ved spredning af giftmidler over planter forårsager skader over for biavlere, frøavlere eller andre, som måtte lide tab herefter, er erstatningsansvarlig efter de almindelige erstatningsregler. Derved fastholdes bestemmelsen om erstatningspligt i lov om biavl, mens strafansvaret henhører under Kemikalieloven.

Det er dansk rets almindelige erstatningsregler, der lægges til grund ved vurdering af, om den, der har forårsaget en biforgiftningsskade har handlet ansvarspådragende.

Ved vurdering af ansvarsgrundlaget skal det fortsat iagttages, om der er foretaget sprøjtning i strid med almindelige anbefalinger om anvendelse af plantebeskyttelsesmidler, der er farlige for bier, ligesom biavlere har pligt til at sørge for tilstrækkeligt vand til sine bier og i øvrigt begrænse sit tab mest muligt.

Til § 11

Reglerne i den gældende lov om biavl om voldgiftsnævnsbehandling af sager om biforgiftninger foreslås med bestemmelserne til §§ 11-13 videreført i forenklet form samtidig med, at der gives mulighed for, at tvister også kan prøves ved de ordinære domstole i 1. instans.

Voldgiftssystemet, der kan sættes i værk ved pesticidforgiftning af honningbier, er kun anvendt meget få gange de seneste ti år. Uanset systemet kun er anvendt i begrænset omfang, vurderes det at have en stor uformel betydning ved løsning af tvister i forbindelse med biforgiftninger.

For at rationalisere administrationen omkring voldgiftsnævnet, foreslås nedsat ét voldgiftsnævn, der skal varetage samtlige nævnsbehandlinger i hele Danmark. Om landets opdeling i voldgiftskredse henvises til bemærkningerne til § 12.

Det foreslås i stk. 2, at parterne, efter at tvisten er opstået, skal kunne aftale, at en tvist, der kan indbringes for voldgiftsnævnet, skal kunne indbringes for domstolene, uden at have været behandlet af voldgiftsnævnet. Forslaget er begrundet i, at parterne bør have mulighed for, hvis de er enige, at indbringe en privatretlig tvist for domstolene uden forudgående nævnsbehandling, jf. pkt. 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Parterne kan først indgå aftale om overspringelse af nævnsbehandlingen, når der er opstået en konkret tvist.

Muligheden for behandling ved voldgiftsnævn foreslås fastholdt, fordi dets funktion nyder stor respekt hos bi- og frøavlerne og fordi det vurderes at have væsentlig uformel betydning ved løsning af biforgiftningssager. De fleste tvister løses således ved voldgiftsmændenes mellemkomst, og forinden tvisten bringes for selve voldgiftsnævnet.

I overensstemmelse med Retsplejerådets anbefaling foreslås det, at bestemmelserne i den gældende lov om biavl om voldgiftsnævnets afgørelse for domstolene og om tvangsfuldbyrdelse af voldgiftsnævnets afgørelser ikke videreføres. Som konsekvens heraf, foreslås det præciseret i stk. 3, at voldgiftsnævnets afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Voldgiftsnævnets afgørelse vil herefter kunne indbringes for domstolene efter almindelige regler om domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser. Da voldgiftsnævnet efter lov om biavl afgør tvister af privatretlig karakter mellem private, vil retssag i givet fald som udgangspunkt skulle anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod voldgiftsnævnet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger under pkt. 5, lovforslagets indhold.

Fødevarerministeriet har hidtil indestået over for voldgiftsnævnene for betaling af pålagte sagsomkostninger, hvis de ikke bliver betalt, eller det ikke er muligt at påvise en skadevolder. Bestemmelsen fremgår af tekstanmærkning nr. 41 på Finansloven. Den blev indført på et tidspunkt, hvor antallet af biforgiftningsskader var meget stort. Formålet var at sikre, at også mindre avlere kunne få deres sag prøvet ved voldgiftsnævnet. Da anvendelse af voldgiftsnævn foreslås at være valgfrit, er der ikke længere behov for at opretholde denne mulighed.

Til § 12

Efter bestemmelsen i stk. 1 kan fødevarerministeren fastsætte regler om inddeling af landet i voldgiftskredse og om udpegning af voldgiftsmænd. En tilsvarende bestemmelse findes i den gældende lovs § 10.

Efter de nuværende regler er Danmark opdelt i 6 voldgiftskredse og 15 lokalområder. For hver voldgiftskreds udpeges efter indstilling fra Justitsministeriet en voldgiftsformand, der har en juridisk baggrund, (typisk fra domstolene). I hvert af lokalområderne udpeges 2 voldgiftsmænd, der er henholdsvis biavlskyndige og planteavlskyndige. Medlemmerne og deres suppleanter udnævnes for en 5-årig periode.

I lyset af at det, som det fremgår af forslaget til § 11, fremover vil være frivilligt at anvende voldgiftsnævnet, hvis parterne er enige herom, samt i lyset af, at systemet kun er anvendt meget få gange de seneste ti år, er det hensigten at forenkle voldgiftssystemet ved forgiftningssager.

Det er hensigten at etablere ét voldgiftsnævn for hele Danmark. Hvervet som henholdsvis voldgiftsformand og suppleant foreslås, som hidtil at skulle varetages af en person, der har bestået en juridisk eksamen. Det nuværende system af bi- og planteavlsskyndige voldgiftsmænd fastholdes, idet antallet af lokalområder dog vil blive reduceret.

Det vil blive vurderet, i hvilket omfang der skal stilles særlige krav til voldgiftsmændenes viden om henholdsvis bi- og frøavl, herunder om reglerne om anvendelse af pesticider samt kendskab til mægling.

Stk. 2 svarer indholdsmæssigt til bestemmelser som i den gældende lovs § 11. Bestemmelsen er i dag udmøntet i bekendtgørelse om voldgift ved biforgiftningssager, der indeholder at aflønne voldgiftsformanden og de voldgiftsmænd, der deltager i voldgiftsnævnets medlemmer i henhold til aftale mellem Justitsministeriet og Den Danske Dommerforening og af voldgiftsmændene. Voldgiftsmændene aflønnes i henhold til bekendtgørelse om ydelser til lægdommere og vidner m.v.

Det foreslås, at reglerne om aflønning videreføres uændret.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 10, stk. 3, hvorefter voldgiftsmændene har ret til at foretage de nødvendige undersøgelser af dokumenter, kemikalier m.v., der er nødvendige for deres behandling af sagen.

Til § 14

Det foreslås i stk. 1 at fødevareministeren kan nedlægge de forbud og udstede de påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af regler fastsat efter loven.

Der kan for eks. være tale om forbud mod at flytte bifamilier eller bimateriel og påbud om rengøring, fjernelse eller destruktion af brugt materiel.

Hensynet bag nedlæggelse af forbud og udstedelse af påbud vil være at forebygge en eventuel spredning af sygdomme til andre bier eller bigårde eller bifamilier.

Virkemidlerne vil blive benyttet i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Det foreslås, at ministeren kan lade foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, hvis et forbud eller påbud ikke efterkommes inden en nærmere fastsat frist, og der f.eks. er risiko for, at overtrædelsen vil medføre spredning af f.eks. bisygdomme.

Det forslås endvidere i stk. 3, at der bliver udpantningsret for foranstaltninger, der udføres i medfør af stk. 2, samt for vedtagne bøder. Der gives også hjemmel til at inddrive de skyldige beløb ved lønindeholdelse hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Disse bestemmelser har til formål at medvirke til at effektivisere de offentlige myndigheders inddrivelse af restancer hos borgeren. Ud over at effektivisere inddrivelsen, vil bestemmelserne samtidig lette domstolssystemet for civile tvister om mindre beløb og give borgene opfattelse af mindre bureaukratisk administration.

Til § 15

Bestemmelsen svarer til § 3a i den gældende lov.

Det foreslås, at fødevareministeren kan uddelegere sine beføjelser til en institution under ministeriet, og at der kan fastsættes regler om klageadgang, herunder om at klageadgangen afskæres.

For så vidt angår klageadgang er der med formuleringen givet adgang til helt eller delvist at afskære klageadgangen. Som altovervejende hovedregel vil 2-instansprincippet ikke blive fraveget og klageadgangen tænkes udelukkende afskåret i de situationer, hvor der er 3-instanser.

Hvis klageadgangen ikke afskæres, kan indsendelse og behandling af klager reguleres. Der vil eksempelvis kunne fastsættes en frist for udnyttelse af rekursmulighed, krav til klagens form og indhold eller regler om klagens indsendelse.

Der gives med forslaget hjemmel til remonstration, dvs., at den myndighed, som har truffet en afgørelse, der kan påklages, kan genoptage sagen og eventuelt træffe en ny afgørelse, selvom der er indgivet en klage. Myndigheden vil således kunne træffe en ny realitetsafgørelse, som giver klageren helt eller delvist medhold, uden at sagen skal forelægges rekursinstansen. Denne nye afgørelse kan også påklages til rekursinstansen. Det må derfor betragtes som en administrativ lettelse både for myndighederne og for borgerne, at en myndighed har hjemmel til remonstration. Det har tidligere været vurderet, at remonstration kunne ske i alle tilfælde uden lovhjemmel. Folketingets Ombudsmand har imidlertid givet udtryk for (FOB 1997, s. 87 ff.), at remonstration i alle tilfælde, hvor der er indgivet klage, efter hans opfattelse, kræver udtrykkelig lovhjemmel. Denne udtrykkelige hjemmel indføres med forslaget.

Med forslaget til stk. 2, kan fødevareministeren delegere sine beføjelser efter loven til en statslig institution uden for ministerområdet, således administrationen kan tilrettelægges hensigtsmæssigt uanset ministertilhørsforhold.

Til § 16

Til stk. 1

Med den foreslåede bestemmelse gives der adgang til, at myndigheden kan foretage tvangsindgreb uden retskendelse, idet der er tale om kontrolforanstaltninger, og en domstolsprøvelse derfor i overvejende grad vil blive af formel karakter.

Det fremgår af bestemmelsen, at tvangsindgreb kun kan finde anvendelse, hvis det skønnes nødvendigt. Det almindelige proportionalitetsprincip indebærer, at myndigheden er forpligtet til at anvende den mindst indgribende reaktion, som er tilstrækkelig til opnåelse af formålet.

For at kunne iværksætte den fornødne bekæmpelse af bisygdomme, er det nødvendigt at føre en effektiv kontrol i forbindelse med angreb af skadegørere. Der er derfor behov for, at myndighederne har adgang til de lokaliteter, hvor bier og bistader m.v. forefindes. Hjemlen i stk. 1 er nødvendig, da der undtagelsesvis kan forekomme tilfælde, hvor det skønnes påkrævet, at et kontrolbesøg skal gennemføres uvarslet, og uden at sagen forsinkes ved, at myndigheden skal indhente retskendelse. Myndighedernes adgang gælder således alle lokaler, køretøjer m.m., der benyttes i forbindelse med avl af bier.

Den gældende lov om biavl indeholder i § 2, en tilsvarende bestemmelse om myndighedernes adgang uden retskendelse. Bestemmelsen anvendes i praksis sjældent. Bisygdomsinspektører tilkaldes som udgangspunkt af biavleren selv. Det har været overvejet at indskrænke anvendelsesområdet for bestemmelserne om kontrolbesøg m.v. Af hensyn til muligheden for at bekæmpe sygdomme hos bier er det imidlertid nødvendigt at bibeholde hjemlen. Det vurderes ikke at være hensigtsmæssigt at indskrænke hjemlen.

Med hensyn til de lokaliteter, hvor de kontrollerende myndigheder har adgang til at efterse dokumenter m.v., gælder det, at det for biavlere ofte ikke vil være muligt at foretage en opdeling i en forretningsmæssig del og en privat del. Det er derfor ikke muligt at begrænse adgangen til at gennemse dokumenter m.v. til den forretningsmæssige del af ejendommen.

En anden forudsætning for at kunne udføre en effektiv kontrol er, at myndighederne har ret til at gøre sig bekendt med de af loven omfattede personers skriftlige materiale, herunder materiale i elektronisk form i det omfang, det er nødvendigt for administration og kontrol i henhold til loven. I en række tilfælde vil formålet med den offentlige kontrol forspildes, hvis kontrolmyndigheden ville skulle afvente retskendelse for at kontrollen kan gennemføres.

De foreslåede regler skal endvidere ses i lyset af bestemmelserne i lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. Loven er senest ændret ved lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005.

Til stk. 2

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2 skal den, der er omfattet af reglerne i loven, efter anmodning give tilsynsmyndigheden de oplysninger, som har betydning for kontrollen. Oplysninger om økonomiske og regnskabsmæssige forhold er et vigtigt led i kontrollen. Kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrol-

len, kan kræves afgivet. Myndighederne kan vederlagsfrit forlange EDB-udskrifter og kopier af relevant materiale samt prøver af enhver art, som er relevant for kontrollen.

Til stk. 3

Efter stk. 3 kan fødevareministeren eller den ministeren bemyndiger hertil, vederlagsfrit udtage prøver til undersøgelse.

Til § 17

Det foreslås, at fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om kontrol med, at loven eller de i medfør af loven fastsatte regler overholdes. På tilsvarende vis kan der fastsættes bestemmelser om kontrol med overholdelse af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af loven.

Til § 18

Det foreslås i stk. 1, nr. 1, at overtrædelser eller undladelse af at efterkomme forbud og påbud meddelt efter § 14, stk. 1, kan straffes med bøde. Det foreslås endvidere i stk. 1, nr. 2, at den, der undlader at afgive oplysninger efter § 16, stk. 2, kan straffes med bøde. Endelig foreslås det i stk. 1, nr. 3, at undladelse af at stille bistand til rådighed efter § 16, stk. 2, straffes med bøde.

I stk. 2 bemyndiges fødevareministeren til at fastsætte bødestraf for overtrædelse af regler udstedt i medfør af loven. Bestemmelsen giver endvidere mulighed for, at der kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i regler fastsat af Det Europæiske Fællesskab om forhold, der er omfattet af denne lov.

Begås en overtrædelse af selskaber m.v., foreslås det, at der kan pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Til § 19

Med forslaget til § 19 skabes der hjemmel til, at fødevareministeren kan meddele administrative bødeforelæg. Det administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor sagen er klar såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, ligesom bødestørrelsen skal være i overensstemmelse med faste retningslinier på baggrund af retspraksis. Det er ligeledes, som anført i bestemmelsen, en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og er enig i, at sagen kan afgøres med et bødeforelæg.

Administrativt bødeforelæg vil ofte blive opfattet som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en indenretlig afgørelse, som involverer såvel politi som retsvæsen. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at borgeren i relativt ukomplicerede sager kan vælge mellem de to muligheder. Anvendelsen af administrative bøder indebærer en aflastning af domstolene og tillige en hurtigere afgørelse af sagen.

Retsplejelovens § 924, stk. 2, finder efter bestemmelsen tilsvarende anvendelse ved vedtagelser af administrative bøder. Ifølge denne bestemmelse finder retsplejelovens § 831, stk. 1, nr. 2 og 3, om indholdet af anklageskrift tilsvarende anvendelse for administrative bøder. Det følger ligeledes af retsplejelovens principper, at modtageren af bødeforelægget ikke er pligtig at udtale sig.

Vedtages et bødeforelæg i rette tid, eller bliver den stedfundne vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning jf. retsplejelovens § 924, stk. 3.

Til § 20

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. oktober 2006. Med en ikrafttræden 1. oktober, vil den igangværende sæson være afsluttet, og det vil være muligt for biavlerne at tilpasse sig det nye regelsæt inden stat af en ny sæson

Den gældende lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 585 af 6. juli 1995, som ændret ved § 11 i lov nr. 1082 af 20. december 1995 og § 1 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, ophæves i medfør af stk. 2, idet dog bestemmelserne om veterinærkontrol ved ud- og indførsel af bier, indtil videre forbliver i kraft. Bestemmelserne blev overført til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ved bekendtgørelse nr. 1530 af 20. december 2004 om ændring af bekendtgørelse om ændring i ministeriernes forretningsområder, jf. § 2, stk. 6, nr. 5.

I stk. 3 foreslås det, at regler fastsat i medfør af den gældende lov om biavl forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler.

Til § 21

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

--NOTER--

-NOTER-